

דגם תשובות לשאלון עברית לבתי ספר דרוזיים, מס' 15361, קיץ תשפ"ה

לפניכם דגם תשובות למבחן בעברית, הכולל הבנת הנקרא, הבנת הנשמע, הבעה ולשון.

בשאלות שמצוין בהן במפורש יש להקיש במחשב את מספר הפריטים הנכונים.

שימו לב: התשובות על השאלות בהבנת הנשמע בעמוד 3!

קטע השמע:

שלום לכולם,

בינה מלאכותית היא אחת הטכנולוגיות המשפיעות ביותר של המאה ה-21. ההשפעה שלה באה לידי ביטוי כמעט בכל תחום בחיינו – בדרך שבה אנחנו עובדים ולומדים או בדרך שבה אנחנו מקבלים החלטות ומתקשרים זה עם זה. היום נדבר עם פרופסור אורלי ליבל, חוקרת בתחומי הכלכלה והמשפט, על הבינה המלאכותית.

פרופסור ליבל, מה גרם לך להתעניין בבינה מלאכותית?

בשנים האחרונות שמתי לב שהציבור עוסק בעיקר בסיכונים ובנוזקים של הטכנולוגיה הזאת, ולא ביתרונות שלה. רציתי להביא לקהל הרחב מידע מבוסס על היתרונות של השימוש בבינה המלאכותית ודרכים לניצול היתרונות האלה. רציתי גם לחזק ערכים דמוקרטיים, כמו שוויון, חופש וצדק חברתי בקרב צעירים ולעודד אותם ללמוד מחשבים וטכנולוגיה דיגיטלית, כדי להפוך לאנשי מקצוע ולהשפיע על המשך הפיתוח של הבינה המלאכותית.

איך לדעתך נוכל לממש את היתרונות של הבינה המלאכותית?

מה שבאמת אנחנו צריכים לעשות בשלב הראשון הוא לימוד יסודי של נושא הבינה המלאכותית. חסרה ההבנה אילו שאלות אנחנו צריכים לשאול את עצמנו כדי לקבל החלטות הגיוניות ולא סתם למהר ולפעול בחוסר אחריות בנוגע לפיתוח וליישום של טכנולוגיה זו. כידוע, בתחום הבריאות יש מחסור ברופאים ואנשי צוות אחרים. זהו תחום שחייבים לשים לב אליו, לפתח וליישם בו אפליקציות וטכנולוגיות שיכולות להחליף תהליכי אבחון ולהוזיל את הטיפול. שימוש בבינה מלאכותית יכול להוביל להורדת מחירים של טיפולים רפואיים ולאפשר אותם לכל שכבות האוכלוסייה. אנחנו יכולים לנצל את הטכנולוגיה הזאת לרווחה, לצמצום פערים ולשוויון בחברה.

יש אנשים שפחדים מבינה מלאכותית, למשל בגלל הפגיעה בפרטיות. מה תאמרי להם?

אנחנו כבר חיים בעידן של דו־קיום עם בינה מלאכותית, אם אנחנו רוצים בזה או לא, אם אנחנו מודעים לכך או לא. אכן רבות מן ההחלטות, הבחירות וההעדפות שלנו מתקבלות על ידי איסוף מידע ועיבוד נתונים חכם. למשל מה אנחנו קונים באמצעות האינטרנט או באילו תכנים אנחנו צופים. אפילו העמדה הפוליטית והחברתית שלנו מושפעת מאירועים חדשותיים שאנחנו צורכים מאמצעי תקשורת שונים. כל המידע עלינו נאסף ונאגר. אומנם אין לנו לאן לברוח, אך לדעתי גם אין סיבה לפחד. להפך – אני רואה בכך הזדמנות נפלאה. אם הטכנולוגיה הזאת תתפתח באופן אחראי, זו תהיה הזדמנות להכיר את עצמנו טוב יותר ולהתאים את הסביבה באופן מדויק יותר לצרכים שלנו. החיים יהיו קלים וטובים יותר. הפחד של אנשים נובע מן הסיבות הלא נכונות כמו למשל פחד מאיבוד שליטה ופחד מן הלא נודע, ולא מבדיקה של מהו הסיכון האמיתי ואם הוא בכלל קיים. לא כל איסוף מידע על אנשים הוא מסוכן, והוא לא דומה לאיסוף מידע רגיש או סודי שלא אמור להיחשף.

תודה רבה פרופסור ליבל. תרצי לומר משהו לסיום?

כן. זכרו, הרכבת כבר יצאה מן התחנה מזמן. אי אפשר למנוע איסוף מידע על אנשים. החשיבה שלכם כיום צריכה להיות אחרת – בואו נראה איך אנחנו משתמשים במידע באופן הגיוני לטובתנו.

פרק ראשון – הבנת הנקרא, הבנת הנשמע והבעה (60 נקודות)

חלק א – הבנת הנקרא (30 נקודות)

על הנבחנים לענות על **שתי** השאלות 1–2.

1. בשאלה זו יש להקיש 1 לתשובה נכונה או 0 לתשובה שגויה.
 - פיתוח הזדמנויות תעסוקה חדשות בתחומים שלא היו קיימים בעבר
2. בשאלה זו יש להקיש 1 לתשובה נכונה או 0 לתשובה שגויה.
 - העלות של השימוש בטכנולוגיות הבינה המלאכותית נמוכה, והיכולת של הטכנולוגיות האלה מתקדמת.

על הנבחנים לענות על **אחת** מן השאלות 3–4.

3. **א.** על הנבחנים להשיב אם יש סתירה בין שני הציטוטים הנתונים (30%), ולהסביר את תשובתם (70%).
 אין סתירה בין הציטוטים, מכיוון שלא מוזכר דבר על משרות (תחומי עבודה), אלא רק על מספר העובדים. גם אין מניעה שבמקביל להיעלמות של מקומות עבודה בתחומים מסוימים ייווצרו תחומי עבודה חדשים שלא היו קיימים.
ב. על הנבחנים להשיב מהי מטרתו של כותב המאמר בציטוט מכוון הייעוץ "מקינזי". (100%)
 מטרתו של הכותב בציטוט מכוון הייעוץ "מקינזי" היא לחזק את טענתו שלהתפתחות הבינה המלאכותית תהיה השפעה על מקומות עבודה, ושמהלי חברות מתכננים להשתמש בבינה המלאכותית כדי לחסוך בהוצאות החברות שלהם, כלומר לפגוע בעובדים.
4. **א.** על הנבחנים להסביר, על פי **פסקה ה**, את האמירה כי נראה שיהיה קשה להימנע מפגיעה בפרטיות שמקורה בשימוש בבינה המלאכותית. (100%)
 השימוש בבינה המלאכותית עונה על צרכים של בני אדם, ובייחוד בתחום הצריכה הפרטית. הוא מקל את החיים של הצרכנים ומאפשר שירות טוב יותר. לכן יהיה קשה מאוד להפסיק את השימוש בבינה המלאכותית בתחומים שבהם היא יכולה לפגוע בפרטיות המשתמשים.
ב. על הנבחנים להסביר מהי חשיבות התחרות בעולם העסקים לצרכנים, על פי **פסקה ו**. (100%)
 התחרות בעולם העסקים מאפשרת שהמחירים של השירותים יהיו נמוכים או סבירים. בזכותה יש תמריץ לחברות להשתפר ולייצר פיתוחים חדשניים, והיא שומרת על איכות השירותים שהצרכנים מקבלים.

על הנבחנים לענות על **אחת** מן השאלות 5–6.

5. בשאלות אלה יש להקיש 1 לתשובה נכונה או 0 לתשובה שגויה.
 - תוכניות ויישומים הפועלים באמצעות בינה מלאכותית
6. העתיד יביא גם הזדמנויות חדשות וגם קשיים.
 - על הנבחנים לענות על **אחת** מן השאלות 7–8.
7. **א.** – העתקה מבני אדם (100%)
ב. – בינה מלאכותית אינה יכולה לספק את המגע האנושי שנדרש ביצירות אומנות כדי לעורר רגשות באנשים. (100%)
8. **א.** – קשר רגשי, יצירותיות ומקוריות (100%)
ב. – יצירות אנושיות ייהפכו לנדירות יותר. (100%)

על הנבחנים לענות על שאלה 9 – **חובה**.

9. על הנבחנים להשיב מה עשויה להיות תגובת כותב **מאמר ב** על הטענה (במאמר א) כי הבינה המלאכותית הביאה לחיינו חדשנות טכנולוגית, שיש לה יתרונות רבים, אך יש גם אתגרים ותסכול הנובעים מהשפעותיה על חיינו (50%), ומה יהיה הנימוק שלו לדבריו (50%).

תשובה לדוגמה:

הוא יסכים עם כותב מאמר א בנוגע לאתגרים ולתסכול הנובעים מהשפעות הבינה המלאכותית על חיינו. במאמר ב כולו לא מוזכר שום דבר חיובי על הבינה המלאכותית, ומכאן אפשר להבין שהכותב אינו מתייחס בחיוב להתפתחות טכנולוגית זו. קשה לדעת אם הוא רואה איזשהו היבט חיובי בנושא. לכן אין ספק שהוא יסכים עם האמירה של כותב מאמר א על האתגרים והתסכול מהשפעות הבינה המלאכותית. הוא יוכל לנמק את ההתייחסות השלילית שלו לבינה המלאכותית בהשפעה ההרסנית שיש לה על תחומים שמקדמים את האנושות, שהוא מזכיר בפסקה ג: דמיון, למידה, השראה.

חלק ב – הבנת הנשמע (18 נקודות)

תשובות על השאלות על קטע השמע:

על הנבחנים לענות על כל השאלות 10–13.

שים לב: בשאלות 10–13 יש להקיש בכל תשובה 1 לתשובה נכונה או 0 לתשובה שגויה.

- 10. – לא כל איסוף מידע הוא בהכרח מזיק.
- 11. – חשש מאיבוד שליטה ומהלא מוכר
- 12. – אי אפשר לעצור את השינויים, לכן כדאי להסתגל למציאות החדשה.
- 13. – חשוב לקדם פיתוח אחראי של בינה מלאכותית.

חלק ג – הבעה (20 נקודות)

14. על הנבחנים לכתוב חיבור על אחד מן הנושאים (1)–(2).
את החיבורים של הנבחנים יש להעריך על פי טבלת התבחנים שלהלן.

תבחנים להערכה	חלוקת נק'	100%-85%	84%-70%	69%-55%	54%-0%
א. תוכן ומבנה 50% (10 נקודות)	עמדה	2 נקודות	הצגת עמדה ברורה בנושא		אין עמדה / העמדה אינה ברורה
	הנמקה וביסוס	3 נקודות	הצגת נימוקים מהימנים והגיוניים הקשורים לטענה, ביסוס באמצעות דוגמאות, הסברים, ציטוטים		הצגת נימוקים חלקיים או מהימנים חלקית או נימוקים שאינם קשורים לטענות – אין ביסוס / ביסוס חלקי / לא רלוונטי
	קישוריות ולכידות	3 נקודות	לכידות רעיונית מיטבית בחיבור כולו במגוון אמצעים: קשרים נכונים, חזרות לקסיקליות, אזכורים וכדומה.		לכידות רעיונית קלושה ביותר / אין לכידות, אין קישוריות או הקישוריות לקויה / אינה מתאימה
	פתיח וסגיר	2 נקודות	פתיח המסביר היטב את הטענה. סגיר ובו מסקנה או המלצה		אין פתיח או יש פתיח עמום / מבולבל, אין הצגה ברורה וחד-משמעית של הבעיה / הקונפליקט
סה"כ					100%
ב. מבע 25% (5 נקודות)	משלב לשון	2.5 נקודות	משלב לשון בינוני-גבוה		משלב לשון נמוך
	אוצר מילים	2.5 נקודות	אוצר מילים וצירופים מגוון		אוצר מילים וצירופים דל
	סה"כ				100%
ג. תקינות 25% (5 נקודות)	תקינות תחבירית ולשונית	2 נקודות	משפטים שהתחביר בהם תקין: שימוש תקין במילות יחס וביידוע, שימוש תקין בצורות ובהצטרפויות בפועל ובשם		משפטים שאינם תקינים: שימוש לא תקין במילות יחס וביידוע, שימוש לא תקין בצורות ובהצטרפויות בפועל ובשם
	היצג	1.5 נקודות	חלוקה נכונה לפסקאות		אין הקפדה על מוסכמות כתיבה.
	כתיב ופיסוק	1.5 נקודות			ריבוי שגיאות כתיב ופיסוק
	סה"כ				100%

פרק שני – דקדוק (20 נקודות)

על הנבחנים לענות על כל השאלות 15–19.

חלק א – הפועל ושם העצם (7 נקודות)

שאלה 15 – שימו לב: השאלה נבדקת באחוזים (על הנבחנים לבחור בשלושה מן הסעיפים א–ה).

- א. (1) משמשת
- (2) להשתמש
- ב. (1) נולדים / נולדו
- (2) לידה
- ג. (1) להעלות
- (2) העלאה
- ד. (1) ממלאים / ימלאו
- (2) למלא
- ה. (1) תשתכלל / משתכללת
- (2) שכלול

שאלה 16 – שימו לב: השאלה נבדקת באחוזים (על הנבחנים לבחור באחד מן הסעיפים א–ב).

- א. חשמליים
- ב. המשמעותיות שלהן

חלק ב – מילות יחס ותצורת השם (7 נקודות)

שאלה 17 – מספר הפריטים הנכונים – 4.

על הנבחנים לבחור בארבעה משפטים.

- (1) את
- (2) על
- (3) ב
- (4) נגד
- (5) מ
- (6) כלפי
- (7) ל
- (8) עם

שאלה 18 – שימו לב: השאלה נבדקת באחוזים.

א. השפעה: שורש ש-פ-ע במשקל הקטלה שמשמעותו שם פעולה של בניין הפעיל

או:

תסכול: שורש ת-ס-כ-ל במשקל קיטול שמשמעותו שם פעולה של בניין פיעל

ב. חדשנות: בסיס חדשן וצורן סופי אות שמשמעותו שם מופשט

חלק ג – תחביר (6 נקודות)

שאלה 19

שימו לב: שאלה זו נבדקת באחוזים.

על הנבחנים לענות על שניים מן הסעיפים א–ד.

א. על הנבחנים לחבר את שני המשפטים הנתונים למשפט אחד. (100%)

אף על פי שהטכנולוגיה המתקדמת תורמת לחיינו בתחומים רבים, היא עלולה לגרום לנזקים בתחומים מסוימים.

ב. אבל; אם (2×50%=100%)

ג. – ההיסטוריה מלמדת שעד היום זה לא קרה. (100%)

ד. אם נתעלם / אנשים יתעלמו מן ההשפעות של הבינה המלאכותית, התוצאה עלולה להיות פגיעה בניסיונות לשפר אותה.

(100%)